

Deo Gá Tłe Eghálaedá
Dene wina t'así hé dágóht'e ghọ godı

Deo Gá Tłe Eghálaedá
Dene wina t'así hé dágóht'e ghọ godı

Deo Gá T'le Eghálaeda Dene wina t'asj hé dágóht'e ghq godi

Diri t'le ghalakeda kádírjla ghálaeda

Diri t'le got'ine ke amjí yeghaleda gha eyi ke qt'e. T'le got'iné ke djj eyi hé Deneke eyia kjt'e. Yeghálaeda ke areyóné ayi ghalakeda hé s'óba ghokedí eyia kjt'e.

Imperial Oil Resources Ventures Limited ke eyia t'le ghálakeda kogokeníwhj gha. Imperial Oil Resources Limited łelak'onq eyia kanqht'e yakitq qt'e. Taglu t'le kakqht'e hé gokesihé eyia eghalaeda kele gha.

Conoco Phillips Canada (North) Limited eyi k'ola łelak'onq ts'é yq eyia ghalakeda. Eyí k'ola t'le ghalaeda gá eyia eghalakeda gha, hé **ExxonMobil Canada Properties** Nakeonqóq soláe gots'q qt'e. Parsons Tu Dawetq k'ola eyia eghalaeda gá goketsj gha.

Shell Canada Limited łelak'onq kaneht'e eyia gots'é qt'e. Eyí Niglntgak eyia eghalakeda gha.

2000 ekúú Denewá ke Dúhda Elígu Nqngé eyia gots'q eyia ké gokeniwhi. Mackenzie Valley Aboriginal Pipeline Limited Partnership (Aboriginal Pipeline Group-APG) eyia gots'q gore?á-yegha k'okewhe.

Dire t'le ghalaeda ke djj sjj eyi ke areyóné dánj t'le ghalaeda gha sjj k'enekila gha qte. T'le eghalaeda tae k'e k'ola gha: Taglu, Niglntgak gots'q Parson Tu Dawetq k'ola, gots'q dúhda deo gá gots'q eyia t'le satsóné wili nı?a qt'e. T'le got'ine djj hé Denewá gok'èdehkw'ı ke eyia t'le satsóné wili deki ghalakeda gha.

Deo Gá Tĕ Eghálaeda

Dene wina t'asj hé dagóht'e ghọ godi

Dúhda Elígu Nẹné k'e tĕ eghálaeda gá eghálakeda gha Dene ƚo yets'ẹ gode, eyi t'á Dene wina t'asj hé dagóht'e ghọ godi, wáá bet'a naxe kọta dagóht'e gha sọ̀ni beorashọ.

Diri godi sji asj guhra ke hé Dúhda Elígu Nẹné k'e Dene ke hé tĕ eghálaeda bet'á gogha dagóht'e gha sọ̀ni nechá naratt'e ọt'e. Dúhda Elígu Nẹné dákedı godi ọt'e. Godi sji eyi t'á tĕ got'ine ke keokenuwĥi hé dánj yeghálakeda gha.

Diri Dene dákeniwę sji begodi njht'é nechá ets'j dji ot'e, kúlú nek'one naratt'e eyi ọt'e. Nek'one naratt'é sji erjht'é nechá hé etét'e adí le sọ̀ni. Beke'eóruhá nawhę nídé dirj erjht'é t'ane dat'é hé t'uh ke' begodi welá ọt'e. T'uh k'e areyóné kede kárára t'á gode ọt'e.

Deo gá tĕ Eghálaeda

Deo gá tĕ Eghálaeda tĕ satsónę wile sji, Enake nẹné gots'ẹ dekwı gots'ẹ, Deo gá k'e díra gots'ẹ mọla nẹné ts'ẹ ńwale njra gha. Diri Enáke nẹné ts'é tĕ dahk'e tae ts'ẹ, tĕ dek'ale mọla nẹné ts'e det'é gha. Tĕ he eghálaeda kehtsj sji tĕ dáneh t'e káts'ehtĕ gha kedi kúlú yeṛone akele gha.

Dúhdá Elígu Nẹné kọta kayurıla dji k'erı́á gha: Enakene Nẹné, Degú Nẹné, Sahtu hé Deh Cho Nẹné. Dúhdá Elígu Nẹné hé mọla nẹ tı'u nit'ı sji nek'eone ọt'e.

Hjdu tĕ satsónę wile dukwi ayı gha:

- Bet'á sọba kehtsj hé tĕ ƚọ gọhı hé tĕ gonıwe t'á.
- Dánj beghálaeda gha náotj le eyi t'á.
- Beghálaeda kehtsj sji, Denewá Ke xeratá hé gots'ẹ goreṛá gha t'á.
- Dúhdá Elígu Nẹné, dene ƚo hęṛę kedi t'á.

Satsónę wile dekwı nídé, ƚahdjı billion sọba kaneht'e hól'j t'á, Dúhda Elígu Nẹné gúlú agode gha. Tae, dji xae gots'ẹ bet'á gonezọ, gonezó le gha sọ̀ni. Gonáá sji, goṛọ agode le gha. Nákeonọ, Taeonọ xae gots'ẹ tĕ satsónę wile njra gots'ẹ Dúhdá Elígu Nẹné yet'aokereṛá gha.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dene Godi chikela

Diri Godi chikela s̄j n̄e k'e dágóht'e godi ɔt'e. Godi chikela s̄j Dene bet'á N'̄e k'e hé denenaowere dágode gha sóon̄i kedi ts'̄e nagode ɔt'e. Eyi godi s̄j k'ola hídé gots'̄e k'aowe ke hé gon̄áá k̄ota gogha gode ke yegháré eghálakeda gha.

Dánj n̄e ghák̄ida godi chike la

Ale - N̄e hé dene gha dáit'e gha sóon̄i dagoker̄jke.

Nake - K̄ota dákedi hé denenáowere godi hé ts'e bedagháré eghálaeda kehtsi.

Tae - Bet'á as̄áá gude le gha bedagháré kede kehtsi.

Dj̄j - Areyon̄e bet'á dzágoɔɔ ghánakeda.

S̄olae - Bedagháré eghálakeda kede kets'̄j he, yeghokedi gháré gokehtsi gha.

Ets'̄etae - Bedagháré eghalakeda erih̄t'e s̄j, Dene hé yegh̄o kehdi hé eyi gháré gúlú akele gha dule.

Dene areyon̄e goxé akat'í

2001 gots'̄e k̄ota káyur̄jla hé am̄j̄j diri godi k'eoruzhá n̄jwe s̄j goxé ts'erakw'í.

Dagots'erehke, goxé sets'aye, gok̄o gots'̄e nats'ede hé begh̄o ts'erakw'í hé begh̄o ts'̄jde:

- T̄e eghálaeda gá k̄ota yegh̄o nádekewe.
- Dene eghálaeda s̄j satsón̄e wile n̄ra t'á as̄áá gude le ch'á gh̄ots'edi hé begh̄o náyaet̄j n̄jde gotani ts'ereh kwi.

Diri godi ch̄ts'ela s̄j bet'á k̄ota dákedi nídé whiri goxé bet'a gots'̄e gots'ede t'á ayí t'á gogha dzá góɔɔ s̄j segots'eh̄j.

K̄ota godi eyi t'á gotsaɔá ɔt'e. Dene as̄j̄j gúh̄á, k̄ota gots'̄e deneke hé am̄j̄j N̄e k'eorsh̄o ke eyia goreht'̄é t'á, N̄e, N̄e k'e, así neyé, tu, łue, tu yí as̄j̄j godí, t̄jch'ádi hé Dene naowere hé dánj̄j goɔo gháré yeghálakeda.

Yahn̄j̄ Dene naowere ts'̄e hé, k'óne Dene náowere dat'e hé eyi gota wela ɔt'e. Diri Dene náowere gháre Dene dánj̄j godí k'eots'ersh̄o. Dene náowere k'eots'ersh̄o t'á as̄áá de le gha eghálaeda ts'etsi.

Deo Gá T̄le Eghálaeda

Dene wina t'asj́ hé dágóht'e ghọ godi

T̄le satsóné wile t'á dágóht'e gha ayí aredi

Godi chits'ela s̄jí ayí ghọ ot'e, Nẹ, Deneke goxé dágóht'e gha ghọ dagots'erike. Ayí ghọ dagots'erike:

- T̄le satsóné wile dehkwi níde nezó, nezó le ghá? Dáde gha?
- Dánj́ bet'á gúlú agode gha? Dárecho gúlú agode gha? Dirí dagotse'rehke gháré bek'eots'erezhọ: Bet'á Nẹ dárecho gúlú ade gha? Dene, Nẹ k'e gokedí dánj́ gúlú ade ghá?
- Nẹ dárécho gúlú ade ghá? Dárécho s̄jí, satsóné wile nízá eyia dáde gha?
- Dárewá gots'ẹ kagóht'e ghá? Nízá gots'ẹ aredi.

Dirí areyóné ayí ghọ Dene dats'eriké síí **bet'áorezá** gha n̄ ghọ ọt'e. Bet'á dzá góro gha níde beghọ nádets'ewe ọt'e.

Hjdó, tae, d̄j̄j̄ xae gots'ẹ beghálaeda gots'ẹ bet'á gonezó he' bet'á gonezó le gha. Bet'á kagude le gha eghálaeda ts'ehtsi. Bet'á gots'ururá gha eghálats'eda. Nákeonọ, taono xae gots'ẹ dirí satsóné wile nízá beghọ ts'edi ọt'e. Kóta goghọ dats'erehọ gha.

Ēteot'e godi narat̄'é

Kóta dákedí gháré godi kehtsi. Areyóné yeghákida gháré dánj́ kóta gots'ẹ góro gha kedí:

- Dirí eghálaeda t'á Dúhda Elígu N̄n̄é ts'ẹ Dene ịọ yek'e eghálaeda t'a s̄ba, s̄ba keretsi gha.
- Eyi t'á Nẹ, tu, t̄j̄ch'ádi, ịue, tue yíí, así godí hé, chia, asáá de le gha. Eyi beghọ ts'ehdi gha er̄ht̄'é kehtsi.
- Areyóné Elígu N̄n̄é hé hjdó Móla N̄n̄é hé yet'a s̄ba kehtsi gha.
- Elígu N̄n̄é goxé gúlú agode kúlú, wá ghāle t'á beghọ naode we le.

Godi chikela t'á ayí whiri beghálaeda gha s̄jí whiri beghálaeda. Kóta goghọ dats'erehọ zọ.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Deneke, Dene as̄ḡá odé le, N̄e k'ola hé ʔeʔá gháré beghálats'eda.

Satsóné wile beʔeghálaeda

Satsóné wile bereghálaeda kárj la, Enake N̄en̄é k'e tae ts'ę t̄e gáket̄é gots'ę ʔata keret̄'é gháré móla n̄en̄é ts'ę det̄'é gha. T̄légoʔj ts'ę satsóné wile netsele t'á det̄'é gha. Eyí k'achu begodi ʔéé ʔt'e.

Enake N̄en̄é tae ts'ę nákeʔóno d̄j million kagorecho ts'ę ʔéé dzene t̄é kanet'e det̄'é gha. Satsóné wile eyí ʔó anet'e det̄'e gha kehtsj ʔt'e.

2006-2009 goketsí gha

Eyí goketsj hé N̄e yíi keríde hé gotederjwé níde ayí ghájda gha:

- **T̄e káket̄'e tae góla** (Niglintgak, Taglu, gots'ę Parson Tu Dawet̄o) ayí ʔt'e:
 - Whale wet̄'l, hé satsóné wile najʔá, hé t̄e kát̄'e dahk'é.
 - Elák'enet'a nanet̄'e k'é kola, Elák'enet'a bekwí t'a ʔets'adarawé k'e , gots'e k'elu k'ola náweʔá gha.
 - N̄eka s̄j satsóné wile náweʔá eyí "yíi t̄e det̄é". Areyóné *etelajʔá* gha.
 - ʔde t̄e godákeret̄'é ts'ę enake n̄en̄é ts'ę det̄'é gha.
 - Niglintgak, gots'ę Taglu eyia eláo tánagowhe k'e góʔo.
 - Eghálaeda ke náde dahk'e k'ola góʔo.
 - T̄é k'ékedí lúbare dák'é k'ola.
 - Kó gola ts'ę nowale satsóné wile k'ékedí.
 - Wha káket̄'e k'é k'ola.
- **ʔde Satsóné wile ʔaghoweʔá**, N̄e yíi gots'ę, Enake N̄en̄é ts'ę.
- **Bet'á Satsóné wile yíi nezó yek'ékedí** gha wela. Satsóné wile yíi k'énat̄'e t'a yet'a yeyí Seyehʔj hé yegh̄o.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

- **Enake n̄en̄é eyia t̄e godáret̄'é gha.** Eyia godáret̄'e gots'ę T̄ęḡōt̄j ts'ę det̄'e gha.
- **N̄e yíi n̄j̄ra ghálakeda.** Enake n̄en̄é gots'ę t̄ęḡōt̄j hé NGLS ts'ę N̄e yír̄ra eł̄ęte'e yeghálakeda gha. Dir̄i taono, sólaon̄o goke ekarewá eyia satsón̄é wile hé satsón̄é gwahwhe hé eyi ęt'e. Satsón̄é wile ł̄elak'onoz̄o nakeon̄o gots'ę, ł̄elak'onoz̄o ets'ętaon̄o eyia gon̄jchá gó̄o. T̄ęḡōt̄j hé Enbridge hé eł̄elāj̄rá gha. Eyi gots'ę híde móla n̄en̄é ts'ę n̄j̄rá gha gots'ę Nova Gas Transmission Ltd. (NGTL) goredi ts'ę n̄j̄rá gha.

Eyi gote deręwe níde ayí gháj̄da gha:

- Satsón̄é gwahwhe k̄o gokeht̄s̄j gogháj̄da gha. Ayí k̄o s̄j̄i, satsón̄é yet'á t̄e godáret̄ę k̄o, bet'á gok̄o k̄o, satsón̄é bet'á dánats'echu, satsón̄é wile yíi náwera satsón̄é k'ola. T̄e ł̄átaret̄ę hé eyia bet'á bedagháré t̄e k'enat̄'e.
- Dan̄j̄ Dené eghálaeda ke hé yet'á eghálaeda ts'ę nakeredé:
 - Elá tánagowhe k'é nake, (bet'á k'enāęeye nákeon̄oz̄o nake kanęt'e).
 - Eghálaeda ke nákede k'e, taon̄o.
 - T̄e k'ékedi hé bet'á eghálakeda k'e kola.
 - Taono, taonoz̄o s̄olae satsón̄é wile k'ékedi k'é gola gha.
 - K'él̄u nawērá k'ola.
 - Elák'enet'a karé dáḡot'e kúlú nanedé díi k'ola k̄o góla gha gó̄o gha.
 - Wha káket̄'é ł̄ah̄d̄j̄ono k'ola.

H̄j̄dó Mólán̄en̄é ts'ę k'ola kagóht'a gha. Dir̄i godi k̄j̄h̄chu s̄j̄i gogha ęt'e le.

Gokeht̄s̄j t̄ł̄áę níde 2009-10

Gokeht̄s̄j enaḡot'e t̄ł̄áę gotedarawhe níde ayí gháda gha:

- Enake N̄en̄é t̄e det̄'é k'é, yeghákeda k'e, gots'ę satsón̄é wile n̄j̄rá k'e k'ola beorat'ı gha.
- Taglu gots'ę Parsons Tu Dawet̄o eyi k'ola, satsón̄é ł̄ahtare gwawhe gha.

Deo Gá T'le Eghálaeda

Dene wina t'asj hé dágóht'e ghq godi

- Areyoné yet'á eghálakęda sji Mólánęné ts'ę akele gha.
- Areyoné yet'á eghálakęda gha.
- K'elu ehda sji Dene kóta gots'ę dákedı gháre akele gha.

Kegonjwi hé yékıdzá hé

Kegonjwi were areyoné satsónę gwahwhe ghákęda gháre gha. 2009 ekúú eyia yeghákęda gha, eyı xae t'j yeghę enakıt'e gha.

T'le dek'ale NGL nıá yı dett'e gháre yeghálakęda gha. Ekúú nıde eyia satsónę gwahwhe he asáá ajá nıde whıı yeghálakęda gha. Nezó satsónę gwahwhe nıde dzene taonęt'e, dzeneo gháre gwahwhe gha.

Satsónę gwahwhe hé bek'eodı hé

Satsónę gwahwhe hé bek'eodı hé ale sji, Dene ke honéno sadzé nıde ehdanakadę gha. Eyı t'j nake de gha. Nęde nıde Dene eyı eghálaeda le ade gha. Satsónę t'á yeghę kehđı gha. Łahtare nıde zę gots'ę aket'ı gha.

Areyoné t'á Dene łélak'ono?ó sęlaono, eyia satsónę gwahwhe ghálakęda gha. Calgary gots'ę eyia satsónę gwahwhe yeghę kedı gha. Dánj t'le k'enat't'e, satsónę dát't'e, t'le dáneht'e dett'ę eyı areyoné yeghę kedı gha.

Satsónę gwahwhe asáá de ch'á areyoné kehtsı. Asáá gúcha nıde kanj t'j négęwhe gha gó?ó.

Deo Gá T'le Eghálaeda

Dene wina t'así hé dágóht'e ghò godi

T'le káret'í é ch'á k'ola, beghòdi. T'le káret'í é níde edegháre bedárezi gha.

Lee daedzene taonèt'e elák'enet'a t'á yeghakeda gha. Ne k'e eghálaeda ke eyi k'ola yeghánakída gha. Bet'a Nè asááde le gha t'á.

Asáá gúcha níde dání yeghálakeda gha k'ola ghò gogháonetè.

Enagòt'e níde

Gokehtsi enagòt'e níde díri bedagháre eghálats'eda t'á areyóné satsóné nèghowhi akele gha. Ekúú níde satsóné wile kákewha, daudi níde asíí téé gha bet'aorezá gha sóóni.

Enagòt'e níde dání beghálaeda síí, Dene dakereke gháre yeghálakeda gha.

Dene godi dadí

Dene godi hidó k'aowe ke, Dene Náowere godi hé dákedí síí gháre yeghálakeda gha.

Díri godi síí Dene ke hé, Nè hé ghò ót'e. Areyóné efets'é gorezá ót'e. Ayi aredí:

- Hídu ayí góhtí.
- Satsóné wile nírá t'á dágode.
- Bet'á dágucha níde efete ekajt'e gha.
- Bet'á dágucha níde asíí efete ekajt'e bet'aorezá gha.

Nezò gha níde beghòdi gha, asáá gudele ch'á beghòdi hé ekaní eghálaoda le. Díri eghálaeda t'á eghálaeda to hé Dene ghágonet'e gha.

Deo Gá T̄e Eghálaedá

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dene ke satsóné wile n̄j̄á gh̄o dákedı nek'óné narat̄'é. Kóta dágot'e gha, as̄jı s̄oba kehtsı gha, Dene gha dágot'e gha hé Dene kede hé Dene naowere dáde gha narat̄'é ɔt'e. N̄e k'e dagot'e ghá, bet'á ts'ejú, N̄e, tue, łue, hé t̄ıch'ádi hé dá ḡoht'e gha sóónı. Dıri ęła dat̄'é ɔt'e.

Deo Gá T'le Eghálaeda

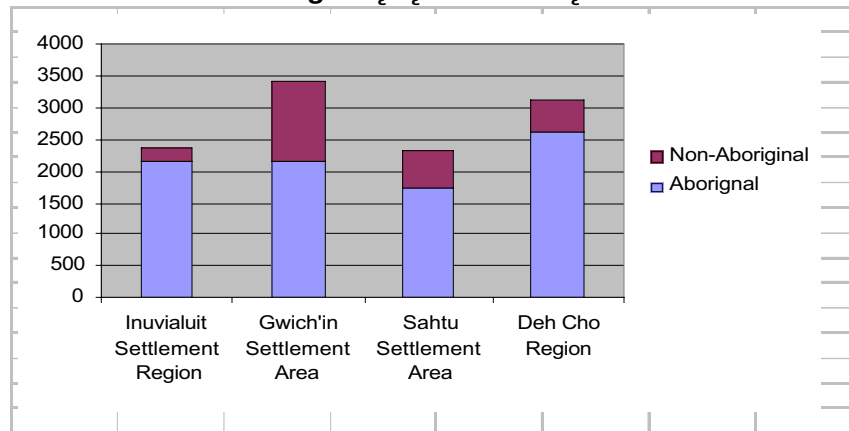
Dene wina t'asj hé dagóht'e ghó godi

Diri eghálaeda gá ghó Dene hé kóta hé góha dagóht'e gha sóóni. Kóta Dene xé eghálaeda ke eyia gogháre nezó góro t'á, Dene nezó kekedí gha ót'e. Satsóné wile dekwí t'á Dene nezó kekedí ghá ót'e. Satsóné wile dekwí t'á sɔba tɔ, Dene tɔ eghaalada, hído k'aoweke goxé sɔba k'ola tɔ ade gha. Eyia k'ola dúle bet'á dzá góro. Bet'á dzá góro le gha beghálats'eda ót'e.

Dene ke hé kóta hé

Dúhda Elígu Néné hé, Móla Néné hé kóta káyurɔ taonoɔ nake kaneht'e eyia goxé dagóht'e gha sóóni. 2003 ekúú dene taeónoɔ sɔlae lemile kanet'e aredi, gots'ɛ móla néné k'e sji tãhdɔ lemile aredi.

Dúhda Elígu Néné Dene dánɛt'e nádé

Dɔ lemile, Tae lemile sɔlae lak'óóno, Tae lemile, Nakeónoɔ sɔlae lemile, Nakeonoɔ lemile, Lee lemileɔ sɔlae lak'ono, Lee lemile, Sɔlaelak'ono, así le

- Denewá le-Non Aboriginal
- Denewá-Aboriginal

Dúhda Elígu Néné k'e tle satsóné dekwí sji Dene hónonoɔ nakelemile nádé ót'e. K'ajine tãhdɔɔno sɔláoɔ percent Denewá ke. Kóta léelemil aneht'é le nádé k'ajene Dúhda Elígu Néné ts'e Dene taní aneht'e dɔóno percent eyi Mólanéné ts'ɛ.

1 Sɔba k'e hé k'alóde hé goxe le

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dúle bet'á as̄á gode hé kagúchá nídé dan̄j beghálaeda gha

Diri satsóné wile dehkwi't'á, Dene ʔo eghálaeda gha, Dúhda Elígu N̄ené ts̄é akejá nídé bet'á k̄ota gogha horíla ghá ʔt'e. Bet'a k̄o gowhíle ade hé, k̄ota nez̄o góʔo gha eghálaeda ke go eghálaeda ʔo ade gha. Kagude le ch'á godi weʔo. Ayí aredi la, Dúhda Elígu N̄ené ts̄'ę Dene xenets'eret̄'e ghá gots'ę M̄ola N̄ené eghálakedá gha.

Góʔo Dene ʔo k̄ota nákede ghajle s̄óoni. Enake N̄ené, ʔegoh̄i hé ʔdik̄óę eyia Dene ʔo gha s̄óoni. Eka kejá nídé bet'á s̄oba ʔo ade gúlú bet'á k'ola Nez̄o góʔo le gha. Wáá k̄o, k'élú hé dene ts'ę nadi ked̄i gha. Satsóné wile dekw̄i ekúú m̄o agode gha.

K'énagoke'ę t'á s̄oba hetsi

H̄inj̄ xae gots'ę Dúhda Elígu N̄ené k'e s̄oba ʔo anat'j̄ gots'ę sóba wile anat'j̄. K̄ota godaorehcho s̄j̄i h̄idó k'aowe ke gha eghálakeda t'á s̄oba ʔo. ʔéé xae nide Dúhda Elígu N̄ené k'aowe ke k̄ota gogha soba nekele t'á eghálaeda goh̄j̄. K̄o kan̄j̄ yágok̄j̄ts'j̄.

K̄ota k'ajini areȳoné goghá ghágonet̄é le t'á Dene ghágonet̄é gha eghálaeda goh̄j̄ le.

1970 gots'ę t̄e hé, t̄e det'ʔ t'á s̄oba k'emat̄'é. 2002 j̄hbé ekúú, kwe det̄j̄ gok̄iʔo t'á eghálaeda k'e ʔo ajá.

H̄j̄dú wále gots'e Dene yet'á s̄oba kehtsj̄ eghálaeda k'e négokeniʔo t'á s̄oba k'emat̄'ę.

H̄j̄do m̄ola N̄ené Dene ke t̄e hé t̄eret'o gúh̄i t'á eghálakeda hé bet'á s̄oba goh̄j̄.

Dúle bet'á dzá góʔo hé dán̄j beghálaeda gha.

Satsóné wile dekw̄i nídé bet'á s̄oba ʔo k'emat̄'e gha. H̄j̄do k'aowe n̄ené k'ola s̄oba ʔo ade gha.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Diri gokehtsi eghálaeda gá ̄ahdj̄j billion karehti gha. K'ahjini ̄ótó̄f̄é̄k'ó̄ōn̄o million kan̄et'e Dúhda Elígu N̄en̄é ts'é̄ ade gha. Gon̄á̄ s̄j̄̄ h̄j̄do k'aowe ke Mól̄an̄en̄é ts'é̄ ada gha.

K'aowe ke Dúhda Elígu N̄en̄é gotse hé, h̄ido k'aowe ke hé s̄ba kehtsi

Diri gokehtsi eghálaeda gá t'á s̄ba kehtsi. H̄j̄dú Dúhda Elígu N̄en̄é hé h̄ido k'aowe ke hé xede. Bek'éta eghálats'eda kehtsi s̄j̄̄ begháré t'á, dúhda k'aowe ke ̄ahdj̄j s̄ba déé ade gha s̄ó̄ni.

Diri dúhda k'aowe hé h̄idó k'aowe ke hé godi kehtsi lé. Dene ke gúlú akele gha. Yeghálakeda, kan̄j̄ n̄idé kwe det̄j̄ hé kwe hé t̄e, t̄e det'o hé ts'é̄ s̄ba ̄o dúhdá at̄j̄ gha.

Denewá ke de n̄en̄é k'e eghálakeda t'á godaorecho nádaketse. Denewá edegha k'aowe kedi t'á, N̄e hé, N̄e mon̄e dágot'ı s̄j̄̄ gh̄o kedi.

Eghálaeda ḡh̄ı gha

H̄j̄dí tae xae gots'é̄ Dúhda Elígu N̄en̄é k'e eghálaeda le ke s̄l̄á̄ōn̄o point ets'éd̄j̄j percent hé ̄ótó̄ percent kan̄et'e. Denewá k̄óta eghálaeda ̄t̄ō ade gha. Ej̄o s̄j̄̄ Dene ̄o gots'é̄ naedı t'á eghálaeda ke ̄ō le. K̄óta eghálaeda ḡh̄ı le hé goghágonet̄e le hé dechita eghálaeda ken̄j̄we s̄ó̄ni t'á.

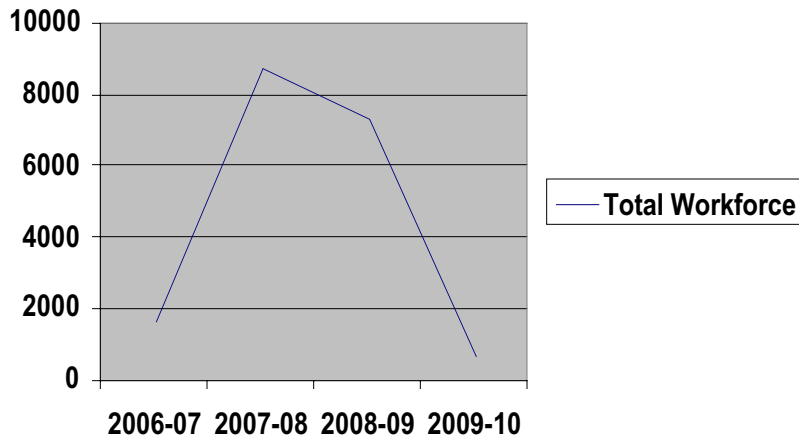
Dúhda Elígu N̄en̄é k'aowe ke wáá dene ghágonut̄e kedi t'á s̄ba neken̄j̄la. Aurora College k'ola, satsón̄é kan̄j̄ ghálats'eda dene ghágokeht̄e.

Dúle bet'a dzá gó̄ō hé dán̄j̄ beghálaeda gha.

Ets'ı̄ dj̄j̄ lemil ̄ō ̄ahdj̄j̄ lak'óno dene kan̄et'e eyia, satsón̄é wile dehkwi hé t̄e kákeht'é̄ k'eres̄h̄o ke eyia eghálakeda gha. Diri dán̄j̄ ats'edi s̄j̄̄ dj̄j̄ xae gots'é̄ dene dán̄et'e eghálaeda gha kedi dat'é̄.

Dene dánęt'e eghálaeda gha

Total Estimated Project Workforce

10000 Honénolemile
8000 Ets'ıdılemile
6000 Ets'ętaelemile
4000 Dılemile
2000 Nákelemile
0 asıle

Deo Gá, Dene tġe eghálaeda gá eghálaeda.

Ayí ghálaeda

	XAE (July - June)	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
Nę k'e tġe kakenıwę eghálakeda		97	591	551	220
Eghálaeda d'e gokehtsj		142	117	357	33
Satsónę wıle nıra kehtsj		1380	7863	5025	394
Bet'á satsónę gwahwhe k'ę nekele eghálaeda		0	169	1349	47
Ełot'é gots'ę		1619	8740	7282	694

Eghálaeda gha wırı sęba godi t'a erjhtġ'e kehtsj hé dánj dene kehıa gha.

Sęba godi kehtsj nıde dúhdá ayı t'a eghálaeda gha dáretj gháre gha góıo.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dúhda Elígu N̄en̄é Dene ke goghágonet̄e ke eyia gojker̄t̄'é gha. Eyí kúlú Dene dán̄et'e ghá gon̄et'e k'en̄et'e le sóóni t'á h̄ydó móla n̄en̄é ts'ę dene hen̄j ker̄t̄'e gha.

Dúhda Elígu n̄en̄é ts'ę Dene ɬo dúle yet'á s̄oba hehtsi. Eyí am̄j̄í as̄í ɔdele s̄j̄í eyia begh̄o náts'ehd̄í gha. Denewá ke hé Denewá le ke hé eyia wáá gots'ę natsed̄i gha.

Łéə ɬəlak'óono d̄j̄ón̄o Million s̄oba t'á Dúhda Elígu N̄en̄é k'e t̄e kats'en̄iw̄e gha, hé Dene d̄j̄j̄lak'ono eghálaeda gha, am̄j̄í ke eghálaeda k'é goh̄ɔ n̄idé eyia xae táon̄et'e gogha eghalakeda gha góɔ.

Er̄j̄ht̄'e k̄o hé eghalaeda gha begháon̄et̄e

Eyí Satsón̄é wile dek̄wi eghálauda nawh̄e n̄ide eyi gha naxe gh̄o'on̄et̄e gha. Denewá ke wáá eghalakudá gha goghágonet̄e gha. Ayí aredi, dir̄i Denewá goghágonet̄e gha gok'ed̄ewik̄wi ɔt'e. Dir̄i eghálaeda gá, k̄ota, deneghágonet̄e dahk'é hé eyia goghágokenet̄e s̄j̄í, enaḡot'e n̄idé eyi k'ola eghálakeda gha.

Ts'ódane ke er̄j̄ht̄'é k̄o w̄onak̄it'e wir̄i ke gogha sóóni, sóón̄j̄ le. Eyí t'á er̄j̄ht̄'é k̄o ghak̄idi gots'ę eghálaudé ken̄iw̄e. Eyí hé kúlú dúle eghálakeda goghágonet̄e sóón̄j̄. Denegha eghálaeda ke, er̄j̄ht̄'e k̄o hé k̄ota gha gok'edehkw'ı hé ts'ódane er̄j̄ht̄'é k̄o gháod̄í le gha eghálakeda gha. Dir̄i Dene k̄ota ts'ę le ke gogháré t'á, er̄j̄ht̄'é k̄o ts'ódane ɬo le gha gonits'ęrer̄t̄'e gha.

Areyon̄é gha n̄idé Dene ɬo er̄j̄ht̄'e k̄o gh̄on̄et̄e hé eghálaeda goghágonete ɬo ode gha.

Deo Gá T̄e Eghálaedá
Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Deo Gá T̄e Eghálaedá
Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

S̄oba dán̄et'ę hetsi hé náts'ede darehtj hé

Dúhda Elígu n̄en̄é dene ƚo s̄oba ƚo kehtsj kúlú Dene ƚo ekaƚt'é le. Denewá ƚo ƚéelemileꝝ s̄olaononimile kehtsi kúlú m̄ola eyia s̄oba ƚo kehtsi.

2000 ekúú Dúhda Elígu N̄en̄é Denewá ƚéé karaꝝa nídé nakeonoꝝ ets'ętaelemile hehtsi gots'ę m̄ola ke d̄j̄jonoꝝ d̄j̄j lemile kehtsi.

Dúhda Elígu N̄en̄é eyia as̄i deti, nowá t'á. Xae 2000 ekúú m̄ola n̄en̄é hé eƚo hé gots'ę godi k̄j̄chu gots'ę dúhdá eyia as̄i detj kedi.

Denewá ke ekw̄éé, ƚts'e hé, Nę ts'ę eyia godaorecho yegh̄o shekeye. Denewá ke dechi ta t'á gokedi t'á ƚahtare góꝝo s̄oba kegoke while.

Tae ƚéelak'ooꝝo million kan̄et'e s̄oba Dúhda Elígu N̄en̄é ts'ę ade gha. Eghálaeda s̄j̄i nákeꝝoꝝ ets'ęd̄j̄j million ƚéé xae kehtsi gha.

Dene kádaꝝá hé nez̄o gots'edí hé

Diri nez̄o gots'edí godi s̄j̄i dene dákedí ts'ę ƚt'e. Diri nez̄o gots'udí gha godi s̄j̄i k̄ota hé ƚe got'in̄e hé dánj̄ ƚexé eghálakeda ƚt'e.

K̄ota nez̄o ḡoꝝo gháré eyia dene yet'á nez̄o godi, sudí h̄j̄j gots̄e deot'j̄n̄j̄ hé nez̄o nákedé. Diri eghálaeda t'a nez̄o góꝝo le níde, ts'ódane ke, hé Dene nez̄o eƚek'edí le. K̄otu ƚo, dene gokw̄é t'a gonez̄o le, eyá k̄j̄j, gots'ę ekw'atí k'ola negoríwa. Ekw'atí k'ola goeghálaeda ƚo ade gha.

Dene kw̄eta hé k̄ota gogh̄o edí

Dúhda Elígu N̄en̄é k'e K̄otu t'á nez̄o góꝝo le. K̄ota ehda s̄j̄i godaorecho, k̄otu t'á dzá góꝝo t'á ekw'atí ts'ę goreꝝá z̄o.

Dene dánj̄ godi t'á bekw̄eta gonez̄o. Denekw̄eta gonez̄o le nídé k̄otu, eyá tsj̄de, tset'u, s̄uga dendele tá, hé bebí ke k̄otu t'á gogulé. Dúhda Elígu N̄en̄é Dene ƚáadirj̄wí k'ola nátse at'í.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dúhdá Elígu N̄en̄é k'e dene bet̄erat̄ine ts'̄é nadi hé dene hé eghálaeda ke goꝛó goꝛeghálaeda ʔo t'á k'erehchó dene ts'̄é nakedí le.

Dúle bet'á nezó góꝛo le hé dánj beghálaeda

Kóta gots'̄é nats'edi gha ts'edí ɔt'e. Nezó góꝛo le níde ayí t'á ɔt'e bekáraꝛá ʔo ɔt'e. Areyoné k'aowe, kóta, t̄e got'ini ke hé eṭexe eghálakeda níde z̄o.

Dene eghálakeda hé gokóta ts'̄é s̄oba at̄j t'á gots'̄é nats'edi s̄óóni. S̄oba kehtsi níde yet'á bé, zhú, he k̄o kanj nakedí gha.

Eyi kúlú Dene kádaꝛa ke ehdá bet'á gogha nezó go'ꝛo le gha s̄óóni. Dene eghálaeda t'á wedá le z̄o níde bet'á nezó dene eṭek'édí le. S̄oba ʔo ketsi níde yet'á k'ola ekeká, kótu kedo hé naídí ts'̄j̄de nakedí gha s̄óóni. Kóta hé k'aowe ke hé kagude lé ch'á eṭexé eghálakeda gha gòꝛo. Dánj gots'̄é nats'edi:

- S̄oba gho ts'edi ghágonet̄e, s̄oba, s̄oba k̄o yek'ekedi gho gots'̄é gots'ede, kótu ts'é yek'egokuwhi le ch'á.
- Eghálakeda k'é kótu hé naídí ts'̄j̄de akeꝛj̄ le gha godi weꝛo.

Dene, dene gha eghálaeda níde kóta goxé eghálaeda níde, goꝛó dene ts'̄é nadi ke goeghálaeda ʔo le gha.

K̄o kaní goketsj̄ ke, areyoné enakjt'e gots'̄é eyi nakede gha. Dene ʔéélemile, ts'̄é ʔéélemileꝛó taelak'ono eyi kaneht'e j̄dáhk̄o, Enákek̄o, t̄egóh̄j̄ ts'e n̄owale nákede gha. Gonáꝛá s̄j̄j̄ ʔo le gowhene nákede gha. Nákede dahk'e s̄j̄j̄ areyoné así gogha wela gha, bé, naídí k'ola. Tu hé Tu nakaret̄'e k'ola goh̄i gha.

Dúle níde kóta am̄j̄j̄ dene gha tu kanj aꝛj̄ gha. Tu hé tu nakadat̄'é ta, denekw̄é t'a as̄áꝛá gude le gha nezó beghálats'eda.

Kóta gots'̄é n̄owale golá s̄j̄j̄ begháre t'a dzá góꝛo gha s̄óóni. T̄egóh̄j̄, Enákek̄o, j̄dáhk̄o, Tuktoyaktuk, Tulitá hé Wrigley hé eyia gots'̄é n̄owale, gonáꝛá kóta daudí gha. K'al̄ode eyi elá tá nagowhe t'a eghálaeda ʔo. Enákek̄o, hé ʔid̄l̄j̄ k̄o hé eyia surí Ekw'at̄i eghálaeda gha.

Dene eyaj̄j̄ k̄o hé Dene bet̄erat'ine ts'̄é nadi hé eyia guchá gots'̄é goreꝛá gha. Dúhda gogha eṭek'eterewé hé kóta goxé éghálaets'eda t'á yek'eokeresh̄o gha. Enagot'e níde areyoné nezó nagóꝛo gha.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'así hé dágóht'e ghọ godi

Kóta ayí goghat'aoreṛá

Kọ gonezó, nezọ gokọ kọ dek'o, bet'á gots'ede wela hé naots'eye k'e K'ola goghat'aoreṛa areyṛné así gogha wela. Bet'á gots'ede, TV, TV godẹ eyia ni gogha wela.

Enákəkọ kọ gha goreyí. Tuktoyaktuk, ǀdáhkọ, Sǀbak'és hé kọ detǀ le gha goreyí. Honénọ soláe percent kọ sǀí segúla le. Dúhda Elígu Nénẹ areyṛné kajt'e hé kóta ehda ǀo sǀóni.

Kóta ǀo náots'eye k'e gola ọt'e.

Dúle bet'á dzá góṛọ hé dánǀ beghalaeda gha

Dene gogha eghálaeda ke eghálakeda nakedé gha. Kúlú kóta gots'ẹ sǀí kóta kọ kenǀwe gha sóóni. Eka gut'é le ch'á amǀí henǀ kerǀtǀ'e sǀí ghọ kedǀ gha. K'aowe ke hé kọ gots'ǀ ke hé, wǀá kọ ketsǀ gha sóóni.

Kóta kọ ǀo le sǀí gogha kọ góṛọ ǀo le ade gha sóóni. Enákəkọ, T̄egóhtǀ hé ǀídǀkọ hé eyia kọ ǀo le t'á kọ goketsǀ ghá sóóni.

Eghálaeda ke, eghálakeda nakede gha t'á godí ghǀle.

Goghaṛ eghálaeda ke gogha nagots'eye k'é góṛọ gha. Enákəkọ, T̄egóhtǀ t'á hé K'átǀ'odé hé ts'ẹ aket'ǀ gha. ǀídǀkọ gogha daudí gha sóóni.

Enagot'e níde eyǀ así t'á eghálakǀda sǀí kóta dákedǀ gháre níde sekele gha

Así k'enaye

Así k'enaye k'e sǀí, Dúhdá Elígu Nénẹ goreyí Najt'e. Kóta gonetse le hé gonṛwa góla t'a.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'asj hé dágóht'e ghó godi

Sóbak'ó, k'at'odó hé Enákekó hé kajt'é le kúlu kóta gonitsjle eyia goreyí. Elá cho, k'élú, elákenet'a hé t'á dúle. Kóta tae gots'é satsóné k'elu njá: K'at'odó, Enterprise got'sé High Level. Satsóné t'á agot'í gha kúlú beghalaeda gháre.

Dúle bet'á dzá góꝝ hé dánj beghalaeda gha.

Kóta ɬo bet'á así k'enaye ɬo gha. Dene, bet'á eghalats'eda eyia nj areyóné k'enaye gha elák'enet'a, elá, k'elu k'ola t'á ats'etj gha.

Hay River eyia elá cho tánagowhe gots'é móla néné ts'é k'ola satsóné k'elu t'á k'ola así níye gha.

Hido k'aowe ke, T̄e Got'ine así kenaye got'ine hé areyóné nezó goꝝ gha elexé eghálakeda. Dirí ɔde bet'a así k'enaye sjí areyóné sets'ele gha. Kóta k'ola goxé eghálats'eda gha.

Hjní ts'ę Dene naowere

Kóta Dene naowere sjí:

- Dene naowere ɤeꝝ, dánj bet'á eghálats'eda hé ayí k'eots'eresho, hé dánj Nę k'e gots'edi.
- Denewá k'ęę hats'ereti, bets'erjhchá hé bét'a got'sede

Móla naowere t'a Dene gúlú nenit'e kúlú Dene ke k'ale nakezé gots'ę Nę k'e aket'í

Denewá Nę ts'ę bet'á gokedi t'á bets'ę sɔba kekokewhí le.

Denewá edek'ęę gokedi nídé denaowere yakjtó kúlú, whí le adarade. Xae 2001 ekúú taónɔ ets'ędjj percent zɔ edek'ęę gokede kedi.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dúle bet'á dzá góꝝo hé dánj beghalaeda gha

Dene ʔo zha bechine t'á ehdzo akeꝝj t'á eghálakeda níde yet'a nakedí gha t'á gots'ę nats'edi.

T̄e got'ine hé eghálakeda níde goꝝo Nę ke aket'j ghaꝝle.

Denewá kede hé Denewá naowere hé h̄jní gots'ę godi dó kale ɔt'e. Diri eghálakeda t'á nátsese, natse ade gha sóóni kúlú ekaodé le ch'a gots'ę gotseꝝa gha.

Dene ke T̄e Gotine hé eghalakeda níde ʔue, Nę ts'e así kakenjwe ghaꝝle. Denewá ke eghálakeda t'á nakezé le níde, eghálakeda go sadzé gogha nezó ats'ele t'a dechita aket'j gha dúle. Diri gosadze k'éta ɔt'e níde, dechita hé dene káꝝaꝝa goxé aket'j gha.

Dene bére, Dene naowere hé ejɔ eghálaeda k'e bet'áket'j gha. Whíle ɔde le ch'á, kóta naokeye kanj k'ola ts'ę nats'edi gha. Kóta heꝝe kedí níde, dúle nanetʔu kanj ɔkede le gha.

Areyóné gha níde kóta goꝝo gogha horíla ghaꝝle. Kóta dekede t'á gokede, Yellowknife hé Norman Wells hé eyi zɔ asáá t'é le.

Denewá nę k̄hchú

Denewela k'é, nę bet'á ketj k'é Nę begodi góh̄j k'é gots'e, Nę k'é así neye yet'á ket'j k'ola. Nę ʔéélak'onozó taeno kanet'e eyia k̄jchu godi wela. Diri ayí gha Nę k̄jchu s̄jí surí beghá ts'eda gháre bek'eꝝghálats'eda gha. Eyí k̄nj k'e eghálats'eda gha níde, asááde ch'á begodi ts'ehtsj gha.

Nę k̄chú le hé, nę k'egodí hé

Nę k̄chú le le s̄jí, yek'e kwe kakeniwe tse, t'á ket'j hé móla deti eyia at'j hé eyia dedi. Diri Nę k̄chú le s̄jí goꝝo begháts'eda le, k'óne bek'eagot'j t'á.

Deo Gá T̄le Eghálaedá Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Ayi gha ts'eda godi:

- N̄e kichú ke.
- Denewá le ke nakezé, t̄ue kaken̄jwe, ehdzo akeʔj.
- Móla det̄j at'ı ke.
- N̄e kichú mone.
- N̄e bedaorat'l, hé bek'e ayı ḡoh̄ı hé.
- Wha ḡoh̄ı k'é.
- Łle hé t̄le det'o kaken̄ıwe hé.
- Tse ḡoh̄ı hé.
- Gonáá N̄e k'e ası ḡoh̄ı k'ola ekw̄éé kanı.

T̄le Got'ine ke wha, kwe kan̄j t'á gots'é nakeđi gha dúle. Dırı wha, kwe kan̄j t̄o ats'edi, le t'á k̄ota bet'a dzá goʔó le.

N̄e kichú s̄jı ehdá bek'e ats'eti kúlú goʔó ghale. Eyi Kendall Island Bird Sanctuary, edézhé Candidate Protected Area gots'e Pehdzeh kı Deh. Kúlú bezá weʔo nıde eyı gháré beghálats'eda gha.

Deo Gá Tġe Eghálaeda

Dene wina t'asj hé dágóht'e ghq godi

_Nę

Tġe satsónę wile Enake nęnę ts'ę Móla Nęnę ts'ę nıra. Eyi t'a ęde Nę k'enıra sji eġet'e le. Eyi k'ola dene areyónę eġet'e Nę k'e eghálakeda let'á ęt'e. Dene ęde gots'e akıt'e hé ęde nakede hé godı ts'ıchu gháre bek'eots'ereshe.

Dirı ayı, Nę k'e gęhı godı ęt'e, nıhts'ı bet'á ts'ęju, naawekw'ę, Nę dájıt'e, Nę yıı golu, Nę bek'e ası neye, ıt'ó, tu, łue, hé tıch'adı hé. Dirı godı sji, kare dágóht'e hé ası neye hé ęt'e.

Nıts'ı bet'á ts'ęju dánıt'e

Ęde satsónę gwawhe sji eyia nıts'ı bet'á ts'ęju hexe ts'ı dzá. Hıdı gogha nıde Nę k'e goneę kóta eġę t'ę le.

Dúle bet'á dzá gózq hé dánı beghalaeda gha.

Nıts'ı bet'a ts'ęju sji satsónę gwawhe dánaretse gháre bek'eoreshę gha. Dirı kede begháre eghálats'eda gháre ęt'e. Bet'a Dene hé Nę hé asáde le ch'á.

Satsónę tġe ło k'erek'óne t'á gwawhe gha. Ayı ęt'e sji lushare kóta ts'ę nęwale wetę hetġe le netġe gha nıde zę.

Náawekw'ę

Dúhdá Elıgu Nęnę k'e areyónę t'á gonezo. Nıhts'ı k'ęnahts'ı ts'ęju nezq, tıch'adı, nıhts'ı, tu hé ch'ıa areyónę kóta gomıne náawekw'e.

Dúle bet'á dzá gózq hé dánı beghalaeda gha.

Tġe kakenıwę nıde satsónę t'á eghálakeda t'á náawekw'e ot'e. Enake Nęnę eyia sánet'e, xae gots'ę godáorehchó náawekw'ę gha. Kóta ts'ę 1.5 kilometres karewa gózq gha.

Deo Gá T̄e Eghálaedá

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Satsón̄e gwawhe náwekw'e gha kúlú, gúchá ade ghāle.

T̄e satsón̄e wile n̄r̄á eyia beyí t̄e det̄'e t'á náwekw'e t'á 1.5 kilometres karéhwa ts'ini nawekw'̄e.

Nááwekw'̄e begodí r̄eṛá gháre beḡo ts'edi ̄ot'e. Dán̄j beḡots'edi:

- K̄o goyi náwekw'̄e le gha kehts̄j.
- Bet'á eghálats'eda gha níde z̄o nagorewhe ats'̄j.

N̄e, n̄eyí hé n̄e k'e así n̄eshe

N̄e k'e así yaníshé s̄j̄i godí ̄ot'e t'á t̄éé dzá ajá níde gonáá k'ola dzá ade gha.

N̄eyí j̄hbé k'ola heht̄e eyia godaorehcho t̄e kaken̄jwe gha. Neyí heht̄e kúlú j̄hbé níde n̄eka while anat'í gots'̄e xae níde narete. Enake N̄en̄e eghalakeda tae s̄j̄i eṛexé welá le ̄ot'e. Niḡl̄ntgak hé Taglu hé N̄e dagoniwá le t'á bek'e tu deret̄'e ̄ot'e. Neyí heht̄e s̄j̄i eyi ghá eghálats'eda le. Parsons Tu Dawet̄o eyia N̄e hehte kagóṛo.

Dúhdá Elígu N̄en̄e n̄eyi gohte ̄o. Lahtare níde ets'̄étaelak'óno n̄eyí ̄ot'e. Gots'̄e Mól̄an̄en̄e s̄j̄i honéno karewa.

Satsón̄e wile n̄r̄á gá n̄e h̄j̄t'ale gots'̄e ̄ahtare níde z̄o n̄e n̄r̄á hé shúh ḡoht̄i. Niba godaorechcho N̄e k'e neshe.

Dúle bet'á dzá góṛo hé dán̄j beḡhalaeda gha.

N̄e as̄ááde le t'á beḡots'edi. Dán̄j ats'edi, satsón̄e wile nedé k'enawera ch'á surí beḡhats'eda gháre ats'eṛi. Enaḡot'e níde areȳoné kánats'ewá ̄ot'e.

Diri t̄e kats'eniw̄e t'a N̄e k'e así yaníshe le'gúlú ade gha sóóni. N̄e nax̄j, N̄e k'e así neye k'ola as̄ááde gha goh̄o k'ola N̄e ts̄iw̄i gha sóóni. Eyi t'á surí beḡo ts'edi. Ayí ts'iw̄i níde beḡhálats'eda gha.

T̄e kats'eniw̄e níde bet'a N̄e náeda hé tu danarit̄e gha. H̄j̄dó taeono xae karewá gots'̄e kat'í gúlú goṛo at'̄j̄ ghāle.

Deo Gá T̄e Eghálaedá

Dene wina t'asj hé dágóht'e ghø godi

Nøk'e así neshe

Enake Néné k'e así ehch'a kara?a yaníshe ɔt'e. Ts'ı nechá neshé le. Móla Néné eyı ts'é eyia ts'ı nechá. Enake Néné k'e kó dek'o t'a ts'ı ıo k'erak'o.

Denewá ke Nø k'e así yáníshe náídı, bę, yet'á kakeretı hé kít'ı ɔt'e.

Dúle bet'á dzá gózø hé dánj beghalaeda gha

T̄e kakenıwę t'á Nø k'e gúlú ade gha. Nø kagokekwi hé Nø k'e satsónę t'á eghalakeda t'á bet'á Nè tsıwı gha hé así neshe ghájle sǔǔnı.

Dırı eghalakeda sji bet'á Nø go?ø tsıowı le t'a beghøts'edi gha. Beghø ts'edi sji, Nø mone bek'eorezhò ats'ele, go?ø Né nechá k'e ole le, hé satsónę wile nedé ole le. Nè k'e t'ıo neshe k'ola begø ts'ehdı gha.

Enagøt'e t'á?á nídé, Nø k'e así neshe gha beghálat's'eda kúlú whırı neshe ghájle. Whá, kwé kanj t'á eghálakeda t'á eyı gúlú ade le gha.

Neyı tu

Dúhdá Elıgu Néné k'e, neyı tu gøhı chó le. Neyı hehtę t'á, nęka eyia zo tu.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

N̄e ka tu s̄j̄i bet'á de n̄li hé t̄ue k'ola yet'á godí. N̄e k'e bet'a as̄i neye ɔt'e. N̄eyí het̄e kúlú t̄ue yeka k'ánaó ɔt'e.

Dúle bet'á dzá góz̄o hé dán̄j̄ beghalaeda gha.

T̄e kakeniw̄e t'á de, as̄i N̄e k'e neshe gúlú ade gha sóóni. Wha hé kwe kan̄j̄ N̄e ts'̄e káts'et̄'e níde bet'á n̄eyí tu at'it'á t̄j̄ts'í níde bet'á de n̄li.

Diri n̄ek'e gúlú ade s̄j̄i ɔdeyí eghálakeda eyi z̄o ɔt'e. Satsón̄e wile bet'á het̄e gha sóóni bek'eoresh̄o eyi t'á xae kúlú, de n̄li gha hé k'ola t̄e ḡoh̄i gha.

Q̄de tu ḡoh̄i s̄j̄i, begh̄ots'edi gha. Tu ɔde het̄'e s̄j̄i begháts'eda gháré whá, kwe kan̄j̄ t'á begháts'eda gha.

De, Denli hé Tudawela

Canada gogha níde Deo Gá eyia surí nedé, Great Slave Lake gots'̄e Arctic Ocean (hidé tuobáe) eyi gots'̄e n̄li ɔt'e. Deo gá as̄i t̄o ḡoh̄i tu ta ɔt'e.

Enake N̄en̄e eyiá Canada gha níde deo dáwhela t̄o. Deo dáwhela s̄j̄i tu, tu chó eyi ɔt'e. Te derewí n̄j̄dé bet'á tu darít̄'í.

Niglintgak hé Taglu hé eyia godaorehcho tu darít̄'í kúlú Parsons Tu Dawet̄o s̄j̄i kaj̄t'é le, dan̄ghwá t'á.

Deo Gá T'le Eghálaeda

Dene wina t'asj hé dágóht'e ghq godi

T'le satsóné wile sji nechá, nets'ele areyoné sɔlaelak'óno kaneht'e k'erizá gha. May hé June hé ekúú eyia tu ɔ

Dúle bet'á dzá góꝝ hé dánj beghalaeda gha

T'le gha Nɛ k'e eghálakeda kúlú bet'á de, tu dáwela asáá degħaj le. Kúlú satsóné wile neyi kele njidé zq gúlú ade gha sóóni. Eyi t'a tu ta got'ore hé Nɛ hetɛ ta dekáwezá sji tu wile ade gha.

Denli hé tudáwela hé beta got'ore njidé beghálats'eda gháre tu nechá ts'ɛ nare t'ɛ gha. Dánj beghálats'eda gha:

- Ayi tu ta sji whíle ats'ele gha.
- Goꝝ tu ta eghálats'edá le.
- Tu dánɛt'e t'á ats'et'i béts'idzá gha.
- Tu t'á eghálats'eda njidé suri beghq ts'edi gháre bet'á eghálats'eda.

Tu ta náidíini kanj qde ch'á suri beghqts'edi. Asáá gúchá njidé dánj beghálaeda ghá weꝝo

Tu nezq begháts'eda gháre deo ts'ɛ naret'e gha. Tu t'a asj qte njidé, beghálats'eda ghá goꝝ eyi nakadet'e k'e eyi nakats'eret'ɛ gha. Dirí dánj beghálats'eda sji Canada k'e be godi gháre ats'ele gha

Łue hé, qde łue għłj

Deo gá łue djonozq łée għłj qte-Deo gá, tue dáwhela k'e, denli eyi k'ola, t'á qhda, dehle, nqhkwe hé łue netsele k'ola għłj. Dene ke yet'á gokedi q't'e.

Deo gá eyia łue ɔ, gonáá tue dawela ekaɔt'ɛ le.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Dúle bet'á dzá góʔo hé, dánj beghalaeda gha.

Tu ta gohkw'ele n̄j dé bet'á łue hé tu hé gúlú ade òt'e. Diri kanj ch'á dánj beghálaeda gha godi weʔó ʔt'e. Ayí ats'edi:

- Tu ta gohkw'ele t'á łue gúlú ʔde le gha.
- Tu gúlú òde le gha beghodi.
- Tu yí ayí ḡoh̄l̄i as̄áá ajá n̄j dé k'et'a n̄nats'ile gha.
- Tu ta eghálatseda gha n̄j dé whá tue eghálats'edá le.
- Dene gha eghálaeda ke s̄j̄i łue kakeniw̄e ghałe.
- Eghálats'eda k'é ts'ę así tu ta ʔde le gha beghots'edi gha.

Tich'adi

Dúhdá Elígu n̄n̄é k'e Denewá ke areyóné Dene Ke, N̄e hé tich'adi t'á gokedí òt'e.

Areyóné Dene Ke N̄e t'á hé tich'adi t'á godí ʔt'e t'á, n̄e k'e tsigow̄i n̄j dé bet'á areyóné así ts'íwi. N̄e k'e k'ola así k'énahʔá òt'e t'á bek'élú gh̄odi ʔt'e. Deneke k'ola tich'adi as̄áá ode ch'á yegh̄o kehdi ʔt'e.

Dúle bet'á dzá góʔo hé dánj beghalaeda gha

Dání t̄e kakeniw̄e t'á tich'adi tsíwi:

- N̄e k'e eghálakeda t'á hé satsóné gwahwe t'a gots'ę aket'í le.
- Ayí k'ola t'á tich'adi k'enaʔá le.
- Tich'adi ayí gha t'á łágokehde.
- Názé ke hé ehdzo aʔł ke, hídé gogha k'élú nawehʔá ta .

Tich'adi, Sahcho, Sah, k'ola, n̄eyí tich'adi nádé ke, Ekwéé, Itsé, N̄ohwe, Tsá, Łue déwé, Łue Cho, Nabe hé Ch'ia eyia Dúhdá Elígú N̄n̄é k'e dene areyóné yet'aorehʔá.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Enake N̄en̄é eyiá t̄e kakeniwe hé N̄e ke eghálakeda t'á Sah Cho, Sah, Ekwéé, Its'é Łue Cho ekúúye at'j̄ le t'á, Dene ekúye nakezé hé ehdzo akeʔj̄ le gha. Diri k'elu náweʔá t'á Ekwéé kats'eniwe náotj̄ le ade gha.

Asáá gudé le ch'á ʔeʔá begháre eghálats'eda gháre ats'eʔj̄ ʔte. Ayí adedi:

- Amj̄i ke he eghálats'eda s̄j̄ kótats'ę Dene, Dene gha gode ke, Dene gha gok'edehkw'ı ke hé gots'ę ehdzo got'ineke.
- Lúshare goʔó t'a ats'et'ı le.
- Eghálats'eda ts'ę nowále dene názé le hé tich'adi ghakeredı le gha.
- ʔdeyí satsónę wile nıʔá hé, goʔó N̄e tsiwi le gha beghots'edi.
- Tich'adi nagúle ickúye k'ola beghots'edi.
- Goʔó satsónę dekwı t'á tich'adi asáá ode le gha begháre eghálaeda ts'ehtsi.
- Ne k'e areyóné así nanuye gha beghálats'eda gha.
- Gohkw'ele k'ola nezó bek'ets'edi gha. Bet'a Tich'adi eyı ʔt'j̄ le ch'á.

Dánj̄ xae gots'ę, kare dágóht'e godı

Dánj̄ xae gots'ę, kare dágóht'e godı chikele gháre dárehcho kare gulú agode gha yek'eokeresho. 2010 ts'ę 2039 ekúú gok'énahta goko ch'ırı déé ade gha kedı. Hidı taono xae gots'ę kajte'ę. Zha hé ch̄oh hé k'ola nákeʔónę náke déé ade gha kedı.

Kare dágóht'é gulú ajá n̄j̄dé, N̄e dáde gha sóónı. H̄j̄dó n̄j̄dé z̄o beghoyagowę gha sóónı

Diri kare dágode gha sóónı eyı k'ola begho nádagwawé ʔt'e. Bet'á eghálats'eda k'e hé Dene mone asáá ʔt'e ghajle.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄í hé dágóht'e gh̄o godi

Dene ke n̄e k'e ayí ghálak̄da n̄o

H̄j̄n̄j̄ hidu hé Dene ke n̄e k'e ayí ghálak̄dá n̄o eyi k'ola begh̄o náode ts'ıwe ɔt'e. H̄j̄do k'ola Dene ne k'e ayí dákele gha sóóni k'ola gh̄o nádets'ęwe. Areyoné n̄e k'e dágóht'e gha sóóni gh̄o nádets'ıwe

N̄e k'e eghálatseda ayí ɔt'e s̄j̄i k̄ota n̄e tá ket'ı, as̄ı bek'e kagonıwe ɔt'e. Beghálaeda gha godi ts'etsı n̄j̄dé Beaufort Sea, Deo gá k'élú nónırá eyi k'ola beta wela. T̄e kakenıwe t'á h̄j̄dó níde t̄'ul bet'á gots'ede hé k'élú ıo hé t̄e k'ola ıo gha.

Ayí n̄e k'e gúlú ade gha sóóni:

- Satsóné wile ɔdeye nırá t'a Dúhda Elıgu n̄en̄é gúlú ade gha.
- Dıri eghálaeda t'are gonáá t̄e got'ını ke naxeni k'ola t̄e kanuwe kedı gha.
- Am̄j̄ı t̄e kanıwe gha s̄j̄ı dedını, edegha godi ch̄ıkele gha góɔɔ.
- Dıri eghálaeda gháré sahcho ıó le ade gha sóóni. Eyi t'á sah wáts'at̄ıa n̄j̄dé dánj̄ edek'ets'eredı gha gh̄o dene ghágon̄et̄e hé Sah, N̄e k'e k'énará gh̄o edı gha.
- Dıri eghálaeda t'á Dúhdé Elıgu N̄en̄é s̄ɔba hehtsı gha n̄j̄dé dene ıo, bé k'ola k̄ewela, hé eghálaeda s̄ɔba hehtsı k'é gola ghá ɔt'e. Am̄j̄ı b̄ekaɔeht'e góɔɔ kanj̄, areyoné eghálaeda dán̄eht'e s̄j̄ı erj̄ht'é t'a begh̄o kedı gha.

Deo Gá T̄e Eghálaeda

Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

Ayí k'ola

Kóta Dene dákedí gháré eyia ʔeʔá kets'í. ʔeʔá ʔelemile kan̄ht'e begháts'eda gháré k'onídi h̄eʔe, ʔle ts'edí gha. Godi náke gháré eyia begh̄o nadets'ewe.

Łéé s̄jí eghálaeda gha beʔeʔá hé as̄j bet'á s̄ba ts'etsi ghá, dáretí ghá, ʔde le ghá eyi areyóné gháré bek'e godi ts'etsi.

Diri ayí nake surí bet'áreʔa s̄jí ghálats'j̄dá. Er̄ht̄'é dewé ets'j̄d̄j̄ dat̄'é s̄jí am̄j̄ ke yeghánaeda gha s̄jí gots'é ajá hé t̄e t'á eghálats'eda k'e dehkw'í ke dene gha ʔeʔá gháré t̄'e, hé dánj̄ t̄e kákett̄re gha ʔeʔá gogha kerit̄'é gha.

Dene xé kerehw'í gha

Eyi k'ola s̄j̄j̄ Diri t̄e t'á eghálats'eda hé Dene diri t̄e eghálaeda er̄ht̄'é k'e hé kóta Dene ke hé kerehw'í gháré Dene eyi dehkw'í ke dagokerehke gha.

T̄e Got'iní ke t̄e kanúw̄é kedí gha er̄ht̄'é kets'í eyi gh̄o gokede gha eʔexe kerehw'í gha. Kóta kayur̄j̄la s̄j̄j̄neht'e eyia ʔekede gha. Kanj̄ n̄j̄dé dene goxé at'í s̄j̄j̄ nowá aket'í ghaj̄le t'á s̄j̄j̄neht'e sa gots'é ʔenakede gha.

Łenakade enakit'e t̄t̄'áá n̄j̄dé gok'edehwk'í ke dánj̄ enkw'j̄ gha kedí godi kehts'í.

Ayí k'ola ts'é h̄eʔe kedí

Ayí ghálauda kedi n̄j̄dé areyóné ʔeʔá er̄ht̄'é bexe wela gha ʔt'e. Gokehts̄j̄ er̄ht̄'é, nakede gha k̄o, xae k'élú. Dene ke ehdá ts'é dúle h̄eʔé kedi kúlú areyóné le.

N̄de s̄j̄j̄-goketsi n̄j̄dé darétí gha hé gokehts̄j̄ n̄j̄dé dájt'e gha k'ola gháré yek'e godi kehts̄j̄ ʔt'e

Deo Gá T̄e Eghálaedá
Dene wina t'as̄j hé dágóht'e gh̄o godi

_Dene ts'é gokede hé Dene kakedi

T̄e eghálaeda godi s̄j̄i yet'a ghol̄o gots'é yegh̄o Dene kakedi gha gó?o. Ayí ghálakeda hé dóo goka?á n̄j̄dé Dene areyóné kakedi ghá ɔt'e.

Deo Gá T̄e Eghálaeda
Dene wina t'as̄j hé dágóht'e ghō godi

Dene ke dákedı s̄jı areyōné satsóné erit̄'é k'e wela ȳt'e.
www.mackenziegasproject.com

Dirı Godı mólawá Denewa, Degu hé enake k'éé t̄'u k'e dúle bewáá kw'ę gha. Dirı godi eghálaeda k'é yewela ghá ȳt'e.

Dene darake hé as̄áá radi gha dúle

www.mackenziegasproject.com

Inuvik Regional Office
151 Mackenzie Road
Inuvik, NT X0E 0T0
Ph: (867) 678-6104

Norman Wells Regional Office
#1 Town Square
Norman Wells, NT X0E 0V0
Ph: (867) 587-3130

Fort Simpson Regional Office
Mackenzie Business Centre
9925-102 Avenue
Fort Simpson, NT X0E 0N0
Ph: (867) 695-2624

Calgary Office
Consultation and Community Affairs
PO Box 2480, Station M
Calgary, AB T2P 3M9

T̄e kakenıwe goketsı beshow gháda gha dúle. Eyı yı ȳt'e:

- T̄e kakenıwe goketsı
- Satsóné wile nı̄a ghálakeda
- Gokétsı t̄áá areyōné begháda gha dúle